

Posudek k magisterské práci
Právo na práci – integrace lidí s mentálním postižením prostřednictvím zaměstnávání
na otevřeném trhu práce

ETF, Křesťanská humanitární a pastorační práce - diakonika, červen 2014

Autorka: Bc. Michaela Hemmerová, DiS.

Vedoucí práce: Mgr. Petr Jandejsek, M.A.

Počet stran: 79 + 35 stran příloh

Téma a cíl: Michaela Hemmerová si za cíl práce vytkla „zjistit, zda zákon o zaměstnanosti dostatečně pobízí zaměstnance k tomu, aby zaměstnávali lidi s mentálním postižením“ (s. 9). Téma je z hlediska studovaného oboru přiměřené. Na jednu stranu se při tvorbě práce ukázalo, že autorka bude muset významně zúžit ambice spojené s výpovědní hodnotou svých zjištění: zvolená výzkumná metoda neumožňuje výsledky příliš zobecnit. Na druhou stranu práce pojednává o tématu zaměstnávání lidí se zdravotním postižením podstatně šířeji, než naznačuje úvodní otázka. Cenné jsou např. postřehy o významu zaměstnávání osoby se zdravotním postižením pro firmy.

Postup a metoda: Práce má teoreticko-praktický charakter a skládá se z pěti kapitol. První tři pojednávají o osobách se zdravotním postižením, lidských právech těchto osob, práci a pracovním uplatnění a legislativě. Čtvrtá a pátá kapitola se věnuje šetření, při kterém autorka provedla interview se zástupci pěti firem zaměstnávajícími osoby se zdravotním postižením. Šetření je podrobně popsáno. Podklady v celém rozsahu jsou potom dostupné v příloze. Ke struktuře práce nemám připomínky.

Silné a slabé stránky: Za silnou stránku práce považuji, jak autorka v duchu citovaného článku od Frédérica Mégreta doložila, že práva lidí se zdravotním postižením „se podílí na gramatice lidských práv“ a jsou srozumitelná právě skrze přiblížení si zkušenosti skupiny lidí se zdravotním postižením (s. 15). Tedy jak sdílení zkušeností s úsilím o podporu práv jedné skupiny pomáhá k porozumění lidským právům vůbec.

Dále pěkně ukázala rozpor mezi tlakem na ekonomickou efektivitu ve firmách a úsilím podpořit lidská práva lidí s postižením, a zde zejména jejich právo na práci. „Tohleto je prostě tahle doba – minimalizovat náklady a chtít po těch lidech co nejvíc,“ cituje autorka jednoho respondenta (s. 65). Nepřímo tak autorka ukazuje, že řešení tohoto napětí si zatím nedovedeme představit bez aktivní role státu. Právo na práci jako právo druhé generace vyžaduje, aby stát motivoval, reguloval a finančně podpořil soukromé subjekty.

Naopak tu a tam autorka některé myšlenky nedotáhne. Tak např. situaci během let socialismu popisuje dost vágně a bez odkazů na odpovídající literaturu (s. 16). Autorka to sama připouští (s. 72). Dále, při popisu změn v nazývání osob se zdravotním postižením autorka nedostatečně zohledňuje vývoj oboru psychopedie, a zvláště vliv hnutí za lidská práva. Zde by navíc bylo na místě rozlišovat vývoj u nás a v západním světě (s. 17). Kromě toho na s. 21 odkazuje na studii o stereotypech a segregaci, následně ovšem zůstává pouze u stereotypů.

Přes tyto dílčí připomínky je třeba ocenit, že se autorka pokusila o komplexní přístup k problematice podporovaného zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Jako hlavní limit práce se nakonec ukázalo autorčino napojení na jednu z organizací poskytujících podporované zaměstnávání. Ke cti autorky je třeba uvést, že byla schopná realisticky zhodnotit omezené výsledky svého šetření (s. 72).

Celkově kvalitně zpracovanou práci bohužel velmi snižuje velké množství chyb v interpunkci. To bohužel vede i k nutnosti snížit celkové hodnocení práce. Anglické shrnutí není jazykově dotážené, ale zůstává v zásadě srozumitelné.

Zhodnocení: Autorka prokázala schopnost samostatně pracovat s literaturou a tvořivým způsobem zpracovat zvolené téma. V odborné literatuře ve vybraných okruzích se orientuje. I když lze mít dílčí výhrady k provedení šetření, získaná data jsou kvalitně zpracovaná.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení C – dobře.

K obhajobě nabízím následující otázky:

1. Šetření ukázalo, že realizace lidských práv – zde zaměstnávání lidí s postižením - něco stojí. Je správné, aby tuto cenu nesl stát? Jaká to má rizika pro integraci těchto lidí? Existují jiná řešení?
2. Jak hodnotíte rozpor mezi tlakem na efektivitu a zájmem o integraci ve školství?

Petr Jandejsek, 2. června 2014